

Plats och tid Kommunkontoret, Östhammar, klockan 08:15 – 11: 55

Beslutande Enligt särskild närvarolista

Övriga deltagande Peter Nyberg, kommundirektör
Rebecka Modin, kommunsekreterare
Helene Åsbrink, teknisk chef, §§ 61-64 och 80
Marie Berggren, chef för strategienheten inklusive slutförvarsenheten, §§ 71-76
Camilla Andersson, miljöskakkunnig, § 71

Utses att justera Pär-Olof Olsson (M) och Margareta Widén-Berggren (S)

Justeringens
plats och tid

Underskrifter Sekreterare Omedelbart justerade paragrafer 72-74
Rebecka Modin

Ordförande
Jacob Spangenberg (C)

Justerande
Pär-Olof Olsson (M) Margareta Widén-Berggren (S)

ANSLAG/BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Kommunstyrelsens arbetsutskott

Sammanträdesdatum 2018-03-13

Datum för
anslags uppsättande 2018-03-13 anslags nedtagande 2018-04-04

Förvaringsplats
för protokollet Lednings- och verksamhetsstöd, Östhammars kommun

Underskrift
Rebecka Modin

§ 72

Dnr KS-2018-89

Dpl 901

Svar på remiss om samrådsmaterial för förlängd koncession gällande befintlig 400 kV-ledning mellan Stackbo-Forsmark

Svenska kraftnäts dnr: 2018/288

Svenska kraftnät har 2018-02-07 inkommit med en förfrågan om ett skriftligt samråd som avser ansökan om förlängning av koncession enligt ellagen för del av förbindelsen mellan Stackbo och Forsmark i Östhammar kommun, Uppsala län. Aktuell kraftledning är del av en 400 kV-luftledning (CL6 S1-2) vid Bruksdammarna nära Forsmark. Till ansökan kommer en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap miljöbalken där de ingående ska beskriva det sträckningsalternativ som de väljer att ansöka om koncession för.

Svenska kraftnät har en befintlig 400-kV-luftledning vid Forsmark (Ei anläggningsnummer 8000BU(1)). En del av ledningssträckan, cirka 1,7 km, byggdes om 2008 för att minska påverkan på närliggande natura 2000-område och möjliggöra parallellgång med en nybyggd likströmsledning. Tillståndet/-koncessionen för luftledningen skulle löpt ut 2012-12-08 och därför söktes förlängd koncession för linje 2011-02-28. Tidigare koncession gäller till att energimarknadsinspektionen (Ei) tar beslut om förlängd koncession.

Ei har 2016-12-14 begärt att Svenska Kraftnät ska komplettera sin ansökan med de handlingar och information som krävs enligt 5 paragrafen i elförordningen (2013:208) för att ansökan om nätkoncession ska vara komplett.

Syftet med samrådet är att inhämta synpunkter på att låta ledningen vara kvar i befintlig sträckning, där underlaget kommer beskriva den förväntade påverkan som ledningens fortsatta drift förväntas få på bebyggelse och boendemiljö, landskapsbild, natur- och kulturmiljö, rekreation och friluftsliv, naturresurshållning och infrastruktur.

Östhammars kommun har fått förlängd svarstid till 2018-03-14.

Svenska kraftnät önskar erhålla kommunens synpunkter senast den 2018-03-14.

Översiktsplanerare Eddie Lundgren föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2018-02-27

Östhammar kommun yttrar sig över ansökan om förlängd koncession mellan Stackbo-Forsmark i enlighet med strategienhetens tjänsteutlåtande daterat 2018-02-16.

Kommunstyrelsens beslut

Östhammar kommun yttrar sig över ansökan om förlängd koncession mellan Stackbo-Forsmark i enlighet med strategienhetens tjänsteutlåtande daterat 2018-02-16. (Bilaga 2)

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Delges
Svenska kraftnät, registrator@svk.se
Översiktsplanerare Eddie Lundgren

§ 73

Dnr KS-2015-5

Dpl 531

Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen – utbyggnad och fortsatt drift av SFR
(SSM2017-5439)

Strålsäkerhetsmyndigheten kungjorde den 11 december 2017 Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt radioaktivt avfall (SFR) i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län. Synpunkter ska skickas till Strålsäkerhetsmyndigheten senast den 11 mars 2018. Östhammars kommun har begärt och meddelats förlängd svarstid till den 19 mars 2018.

SKB lämnade i december 2014 in en ansökan om tillstånd för utbyggnad och fortsatt drift av SFR enligt både miljöbalken och kärntekniklagen. Östhammars kommun har genom sin vetorätt i miljöbalksprövningen en viktig roll i prövningen.

Sista svarsdag är 2018-03-19 (förlängd från 2018-03-11).

Utredare Anna Bergsten och Marie Berggren, chef för slutförvarsenheten föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag 2018-03-06

Östhammars kommun yttrar sig över Svensk Kärnbränslehantering AB:s ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen om utbyggnad och fortsatt drift av SFR i enlighet med Strategienhetens förslag till yttrande daterat 2018-02-14.

Kommunstyrelsen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Kommunstyrelsens beslut

Östhammars kommun yttrar sig över Svensk Kärnbränslehantering AB:s ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen om utbyggnad och fortsatt drift av SFR i enlighet med Strategienhetens förslag till yttrande daterat 2018-02-14. (Bilaga 3)

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Delges
Strålsäkerhetsmyndigheten, Registrator@ssm.se
Utredare slutförvarsenheten
Chef för slutförvarsenheten

§ 74

Dnr KS-2015-4

Dpl 531

Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s ansökan om tillstånd enligt miljöbalken – utbyggnad och fortsatt drift av SFR

(M7062-14)

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt kungjorde den 11 december 2017 Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län. Synpunkter med anledning av ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen ska ges in till domstolen senast den 19 mars 2018.

SKB lämnade i december 2014 in en ansökan om tillstånd för utbyggnad och fortsatt drift av SFR enligt både miljöbalken och kärntekniklagen. I maj 2016 beslutade regeringen att tillåtligheten av den planerade utbyggnaden ska prövas av regeringen. För att regeringen ska få tillåta verksamheten krävs enligt den så kallade vetorätten i miljöbalken att kommunfullmäktige tillstyrker ansökan. Mark- och miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt bereder målet åt regeringen.

Sista svarsdag är 2018-03-19.

Utredare Anna Bergsten och chef för slutförvarsenheten Marie Berggren föredrar ärendet.

-Arbetsutskottets förslag 2018-03-06

Östhammars kommun yttrar sig över Svensk Kärnbränslehantering AB:s ansökan om tillstånd enligt miljöbalken om utbyggnad och fortsatt drift av SFR i enlighet med Strategienhetens förslag till yttrande daterat 2018-02-15.

Kommunstyrelsen förklarar paragrafen omedelbart justerad.

I ärendet yttrar sig Bertil Alm (C).

Kommunstyrelsens beslut

Östhammars kommun yttrar sig över Svensk Kärnbränslehantering AB:s ansökan om tillstånd enligt miljöbalken om utbyggnad och fortsatt drift av SFR i enlighet med Strategienhetens förslag till yttrande daterat 2018-02-15. (Bilaga 4)

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Delges

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt, mmd.nacka.avdelning3@dom.se

Utredare slutförvarsenheten

Chef för slutförvarsenheten

Strategienheten
Eddie Lundgren

Datum
2018-02-16

Dnr
KS-2018-89

Sid
1 (3)

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Yttrande om samråd för förlängning av koncession för del av förbindelsen mellan Stackbo och Forsmark i Östhammars kommun

Svenska kraftnäts dnr: 2018/288

Bakgrund

Svenska kraftnät har den 7 februari 2018 inkommit med förfrågan om ett skriftligt samråd som avser ansökan om förlängning av koncession enligt ellagen för del av förbindelsen mellan Stackbo och Forsmark i Östhammar kommun, Uppsala län. Aktuell kraftledning är del av en 400 kV-luftledning (CL6 S1-2) vid Bruksdammarna nära Forsmark. Till ansökan kommer en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) enligt 6 kap miljöbalken genomföras där de ingående ska beskriva det sträckningsalternativ som de väljer att ansöka om koncession för.

Syftet med samrådet är att inhämta synpunkter på att låta ledningen vara kvar i befintlig sträckning, där underlaget kommer beskriva den förväntade påverkan som ledningens fortsatta drift förväntas få på bebyggelse och boendemiljö, landskapsbild, natur- och kulturmiljö, rekreation och friluftsliv, naturresurshållning och infrastruktur.

FÖRSLAG TILL YTTRANDE

Östhammar kommun har blivit beviljade förlängd samrådstid till 14 mars 2018 och lämnar följande synpunkter på underlaget:

Svenska kraftnät har en befintlig 400-kV-luftledning vid Forsmark (Ei anläggningsnummer 8000BU(1)). En del av ledningssträckan, cirka 1,7 km, byggdes om 2008 för att minska påverkan på närliggande natura 2000-område och möjliggöra parallellgång med en nybyggd likströmsledning. Tillståndet/koncessionen för luftledningen skulle löpt ut 2012-12-08 och därför söktes förlängd koncession för linje 2011-02-28. Tidigare koncession gäller till att energimarknadsinspektionen (Ei) tar beslut om förlängd koncession.

Ei har 2016-12-14 begärt att Svenska Kraftnät ska komplettera sin ansökan med de handlingar och information som krävs enligt 5 paragrafen i elförordningen (2013:208) för att ansökan om nätkoncession ska vara komplett.

Att förändra, eller inte förändra befintlig ledning?

Östhammar kommun såg positivt på att man 1 januari 2008 valde att flytta kraftledningen för den aktuella sträckningen vilket möjliggjorde parallelldragningen med en ny 400 kV-likströmsledning från Finland. Att man samlokaliserade möj-

liggjorde att den sammanlagda miljöpåverkan på miljövärdena i Natura 2000-området Bruksdammarna minimerades. Att Bruksdammarnas **naturvärde** inte påverkas ser kommunen fortfarande positivt på, men ser det som väl motiverat att även länsstyrelsen får yttra sig om miljöpåverkan likt samrådsmaterialet nämner.

Kommunens ställningstagande är dock att Vattenfall bör redogöra för ämnena i betongfundamenten och presentera om det finns material i betongen som släpps och vittrar ut i naturen över tid. Kommunen vill även att Vattenfall redogör för eventuell legering och dess innehåll. Detta görs för att Östhammar kommun i perioder inte har tillräckligt hög tillgång på till vatten i delar inom kommunen. Nuvarande 400 kV-ledning som svenska kraftnät vill ska få vara kvar på sin nuvarande plats går igenom **Forsmark vattenskyddsområde**. Vattenskyddsområdet får inte påverkas negativt i någon omfattning. Därför vill kommunen att Gästrike vatten, som är VA-huvudman, får kännedom om det fortsatta arbetet, samrådsinbjudan och ställningstagandena. Detta för att kraftledningen går igenom vattenskyddsområdet och riskerar att eventuellt gå igenom brunnsområdet. Kommunen kan hjälpa till i kontakten och avstämningen med Gästrik vatten.

Kommun vill avslutningsvis poängtera att vi ställer oss positiva till att Svenska kraftnät arbetar vidare med att kraftledningen får fortsatt vara kvar längs sin nuvarande dragning, med motivering att det längs den aktuella sträckan blir mer samlad dragning som inte går längs flera olika sträckningar i landskapet. Hänsyn till att resultatet från kommande MKB behöver dock tas. Exempelvis om någon större negativ påverkan skulle framkomma i MKB:n som inte samrådsmaterialet och Svenska kraftnäts bedömningsgrunder fångat upp. I det presenterade materialet ser inte kommunen någon större intressekonflikt eller negativ påverkan, men avvaktar med sitt slutgiltiga tyckande tills MKB:n resultat presenterats.

Övriga synpunkter

- Även om den nya kraftledning inte skulle öka tillgången till ström för Hargshamn, önskar kommunen att framtida ledningsdragningar inom kommunen tar i beaktande att öka strömtillförseln till Hargshamn för att möjliggöra för framtida utbyggnad.
- Kommunen ser positivt på fortsatt användning av nuvarande kraftledning och dess dragning, så länge Forsmark vattentäkt inte påverkas. Detta för att slippa ta stora mängder ny mark i anspråk eller att riva en funktionell kraftledning.
- Kommunen önskar en åtgärdsplan med eventuella försiktighetsåtgärder om närliggande bevarandebeläggningen skulle riskera påverkas och ha möjlighet att samråda och tycka till kring de åtgärder som presenteras.
- Likaså önskar kommunen att de skadeförebyggande åtgärderna och en uppföljning (som vi beskrivit i yttrandet från 2013-08-12) även presenteras av SVK i koncessionsansökan. Detta för att se att de har genomförts

med önskvärt resultat eller om eventuella kompletteringar kan bli aktuella.

- Utöver lämnade synpunkter ovan hänvisar kommunen till sitt yttrande från 2013-08-12.

Eddie Lundgren
Översiktsplanerare

Strategienheten
Anna Bergsten

Datum
2018-02-14

Dnr
KS-2015-5

Sid
1 (4)

SSM2017-5439

Strålsäkerhetsmyndigheten
171 16 Stockholm

Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen – utbyggnad och fortsatt drift av SFR

Bakgrund

Strålsäkerhetsmyndigheten kungjorde den 11 december 2017 Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) ansökan om tillstånd enligt kärntekniklagen till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt radioaktivt avfall (SFR) i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län. Synpunkter ska skickas till Strålsäkerhetsmyndigheten senast den 11 mars 2018. Östhammars kommun har begärt och meddelats förlängd svarstid till den 19 mars 2018. Myndigheten ska efter sin beredning lämna ett yttrande till regeringen om SKB:s tillståndsansökan.

Östhammars kommun – en aktiv part

Med anledning av SKB:s beslut 2009 att välja Forsmark som plats för en ansökan om att få bygga och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle införde Östhammars kommun en organisation som har till uppgift att, ur ett kommunalt perspektiv, informera om och granska de handlingar, som rör slutförvaring av radioaktivt avfall, som SKB löpande presenterar.

Kommunens granskningsorganisation i slutförvarsärendet har bland annat till uppgift att förbereda kommunstyrelsens yttranden till Strålsäkerhetsmyndigheten och Mark- och miljödomstolen. I organisationen finns två granskande grupper, MKB- och Säkerhetsgruppen, bestående av vardera 11 ledamöter. MKB-gruppen granskar ansökan enligt miljöbalken. Säkerhetsgruppen granskar ansökan enligt kärntekniklagen och förbereder förslag till kommunens yttrande till Strålsäkerhetsmyndigheten.

Östhammars kommun har i prövningen enligt miljöbalken så kallad vetorätt, vilket innebär att kommunfullmäktige måste tillstyrka ansökan för att regeringen ska kunna tillåta verksamheten enligt miljöbalken. Det är inför kommunfullmäktiges beslut av största vikt att kommunen har förtroende och förståelse för processen och aktörerna i prövningen enligt såväl miljöbalken som

Postadress
Box 66
Fakturaadress
Box 106
742 21 Östhammar

Besöksadress/Reg.office
Stångörsgatan 10
742 21 Östhammar
www.osthammar.se

Telefon
Nat 0173-860 00
Int +46 173 860 00
E-post
kommunen@osthammar.se

Telefax
Nat 0173-175 37
Int +46 173 175 37

Organisationsnummer
212000-0290
V.A.T. No
SE212000029001

Bankgiro
233-1361

kärntekniklagen. Grundläggande för kommunens ställningstagande är den långsiktiga säkerheten samt påverkan på människors hälsa och miljö.

Verksamheten

SFR i Forsmark ägs och drivs av SKB. Verksamheten har pågått sedan 1988 och rymmer kortlivat låg- och medelaktivt driftavfall från kärnkraftverken men även avfall från svensk forskning, sjukvård och industri. Befintlig verksamhet omfattar slutförvaring av cirka 63 000 m³ kortlivat låg- och medelaktivt driftavfall.

SKB har ansökt om utbyggnad för att i första hand rymma rivningsavfall från Sveriges kärntekniska anläggningar. Avfallet inkluderar bland annat nio reaktortankar av kokvattentyp, metallskrot, betong och annat byggnadsmaterial. Bolaget ansöker om slutförvaring av maximalt 180 000 m³ avfall, vilket innebär en utökning av slutförvarsvolymen med 117 000 m³.

Bergssalarna i nuvarande SFR är belägna cirka 60 meter under havsbotten. Den planerade utbyggnationen avses att placeras på cirka 120 meters djup och innehålla sex nya bergsalar varav fem med en längd på 275 meter och en med en längd på 240 meter. När utbyggnaden är färdigställd kommer SFR att vara cirka tre gånger så stort som i dag.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommuns fokus vid granskningen av ansökan har varit på de frågor som är av störst vikt för kommunen. Östhammars kommuns utgångspunkt i sitt arbete med att granska denna typ av dokumentation är att Strålsäkerhetsmyndigheten är expertmyndighet och har tillgång till den expertis som krävs för att granska och bedöma kvaliteten på dokumenten.

SKB ansökte ursprungligen om att mellanlagra långlivat låg- och medelaktivt avfall i det utbyggda SFR men denna del av ansökan har återkallats, vilket Östhammars kommun ser positivt på. Östhammars kommun ansåg, som nämnts i tidigare yttrande, att det fanns risk för att mellanlagret skulle förvandlas till ett permanent lager utan möjlighet till förslutning.

SFR – ett långsiktigt projekt

SFR började byggas på 1980-talet och efter den planerade utbyggnaden förväntas anläggningen vara i drift till omkring år 2075. Projektets omfattning både när det gäller tid och det avfall som hanteras i anläggningen gör att det ställs stora krav på SKB när det gäller bland annat kompetens och erfarenhetsöverföring.

Den långsiktiga säkerheten i SFR bygger på att slutförvarets barriärer fungerar enligt de beräkningar som gjorts i säkerhetsanalysen. Kvalitetssäkring i alla steg och delar av verksamheten är av yttersta vikt för att upprätthålla den långsiktiga säkerheten. Säkerheten i slutförvarsanläggningen är beroende av såväl externa leverantörer som av avfallsproducenterna. SKB har lång erfarenhet från driften av det befintliga SFR och framtagna rutiner för detta arbete men Östhammars kommun vill ändå trycka på dess betydelse.

Även om ansvaret för kvalitetssäkring, erfarenhetsöverföring med mera ligger på SKB har Strålsäkerhetsmyndigheten en mycket viktig roll när det gäller den långsiktiga säkerheten både genom sin föreskriftsrätt och som tillsynsmyndighet. Östhammars kommun och dess medborgare är beroende av att Strålsäkerhetsmyndigheten utför sitt uppdrag.

Östhammars kommun förutsätter att SKB följer de krav som ställs i tillståndet, upprätthåller kompetens och återföring av erfarenheter samt förbereder sig inför leverantörsförändringar. Strålsäkerhetsmyndigheten har en mycket viktig roll i den fortsatta prövningen av SFR.

Efter förslutning

Ansvar

Det är i dagsläget oklart vem som har ansvar för slutförvarsanläggningen efter förslutning. Östhammars kommun kan inte riskera att sistahandsansvaret för anläggningen hamnar på kommunen och frågan är av avgörande betydelse inför kommunfullmäktiges ställningstagande i samband med prövningen enligt miljöbalken.

En översyn av lagen om kärnteknisk verksamhet pågår och en del av uppdraget gäller reglering av sistahandsansvar efter förslutning av ett slutförvar.

Östhammars kommun ser positivt på att initiativ tagits till denna utredning men anser att det för den fortsatta processen är nödvändigt att ansvaret klargörs.

Informationsbevarande

Behovet av att bevara information om slutförvaret kommer att finnas kvar efter förslutning. Även om förslutningen ligger långt fram i tiden är frågan viktig och bör enligt Östhammars kommun hanteras vid tillståndsprövningen. SKB deltar i dagsläget i flera projekt som undersöker frågan om informationsbevarande. Östhammars kommun ser positivt på detta men anser att frågan är så viktig att den bör regleras.

I Strålsäkerhetsmyndighetens remissammanställning gällande slutförvaret för använt kärnbränsle skriver myndigheten, som svar på kommunens synpunkt gällande informationsbevarande, att regleringen gällande informationsbevarande kan förtydligas och att de kommer att se över föreskrifterna. Östhammars kommun ser positivt på detta och förutsätter att en sådan översyn även kommer att omfatta SFR.

Östhammars kommun anser att SKB bör hålla frågan om informationsbevarande efter förslutning aktuell och levande och regelbundet redovisa utvecklingen av ny teknik och strategier för bevarande av information efter förslutning till tillsynsmyndigheten.

Övervakning

Det kan i framtiden komma att krävas övervakning av anläggningen. Tekniken utvecklas ständigt och lagstiftningen kan i framtiden komma att ändras. Även om beslut om övervakning tas först om cirka 70 år bör det redovisas vilka förberedelser SKB vidtagit om ett beslut om övervakning skulle fattas både före och efter förslutning.

Östhammars kommun anser att SKB under drifttiden bör hålla frågan om övervakning efter förslutning aktuell och levande och regelbundet redovisa utvecklingen av ny teknik och strategier för övervakning efter förslutning till tillsynsmyndigheten.

Kommunens roll i den fortsatta processen

Den fortsatta processen enligt kärntekniklagen sker i flera steg och kommunens rätt till insyn och delaktighet är inte självklar. Östhammars kommun anser sig dock ha befogad rätt till såväl insyn som delaktighet, vilket lyfts i såväl tidigare yttrande gällande SFR som i yttrande gällande ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark.

Strålsäkerhetsmyndigheten skriver i sin remissammanställning gällande slutförvaret av använt kärnbränsle, som svar på kommunens begäran om insyn och delaktighet, att de är angelägna om att den fortsatta processen ska bli så öppen och konstruktiv som möjligt. Myndigheten skriver vidare att det ännu inte är bestämt hur detta ska möjliggöras men att de avser att samarbeta med kommunen för att ta hänsyn till deras krav gällande insyn och aktivt deltagande. Östhammars kommun ser positivt på att Strålsäkerhetsmyndigheten avser att samarbeta med kommunen när det gäller den fortsatta processen för slutförvaret för använt kärnbränsle och anser att samma bör gälla även för den fortsatta processen gällande SFR.

Östhammars kommun vill föra fram en begäran om att Strålsäkerhetsmyndigheten i den fortsatta processen av säkerhetsredovisningar tillgodoser kommunens berättigade krav på att få insyn, vara remissinstans och en aktiv part även efter att tillstånd har lämnats av regeringen.

M7062-14

Nacka Tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1104
131 26 Nacka Strand

Yttrande över Svensk Kärnbränslehantering AB:s ansökan om tillstånd enligt miljöbalken – utbyggnad och fortsatt drift av SFR

Bakgrund

Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt kungjorde den 11 december 2017 Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) i Forsmark, Östhammars kommun, Uppsala län. Synpunkter med anledning av ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen ska ges in till domstolen senast den 19 mars 2018.

SKB lämnade i december 2014 in en ansökan om tillstånd för utbyggnad och fortsatt drift av SFR enligt både miljöbalken och kärntekniklagen. I maj 2016 beslutade regeringen att tillåtligheten av den planerade utbyggnaden ska prövas av regeringen. För att regeringen ska få tillåta verksamheten krävs enligt den så kallade vetorätten i miljöbalken att kommunfullmäktige tillstyrker ansökan. Mark- och miljödomstolen vid Nacka Tingsrätt bereder målet åt regeringen.

Regeringen beslutar även om tillstånd enligt kärntekniklagen. Strålsäkerhetsmyndigheten granskar SKB:s ansökan enligt kärntekniklagen och lämnar sedan över ärendet till regeringen.

Östhammars kommun har i tidigare skeden lämnat synpunkter på ansökan och behovet av komplettering, liksom flertalet andra motparter. SKB har bemött yttrandena och lämnat in flera kompletteringar.

Östhammars kommun – en aktiv part

Med anledning av SKB:s beslut 2009 att välja Forsmark som plats för en ansökan om att få bygga och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle införde Östhammars kommun en organisation som har till uppgift att, ur ett kommunalt perspektiv, informera om och granska de handlingar som rör slutförvaring av radioaktivt avfall som SKB löpande presenterar. Östhammars kommun har vetorätt även i miljöbalksprövningen av slutförvaret för använt kärnbränsle.

I kommunens slutförvarsorganisation finns två granskande grupper, MKB-gruppen och Säkerhetsgruppen, bestående av vardera 11 ledamöter. MKB-gruppen granskar ansökan enligt miljöbalken och Säkerhetsgruppen granskar ansökan enligt kärntekniklagen. Granskningsgrupperna har bland annat till uppgift att förbereda kommunstyrelsens yttranden till Mark- och miljödomstolen och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Östhammars kommun har genom sin vetorätt en viktig roll i prövningen av en utbyggnad av SFR. Inför kommunfullmäktiges beslut i vetofrågan är det avgörande att frågor av central betydelse för kommunen är utredda och besvarade. Eventuella kvarstående frågeställningar och oklarheter försvårar kommunfullmäktiges ställningstagande.

Kommunen anser att villkoren för verksamheten i möjligaste mån ska vara förhandlade och tydligt och klart redovisade innan ansökan går vidare till regeringen för tillåtlighetsprövning. Det är viktigt att villkorsförslagen presenteras i god tid innan huvudförhandlingen för att motparterna ska ha möjlighet att ta ställning till de föreslagna villkoren. Östhammars kommun avser att återkomma med synpunkter efter att villkoren har presenterats.

Grundläggande för kommunens ställningstagande är den långsiktiga säkerheten och påverkan på människors hälsa och miljö.

Verksamheten

SFR i Forsmark ägs och drivs av SKB. Verksamheten har pågått sedan 1988 och rymmer kortlivat låg- och medelaktivt driftavfall från kärnkraftverken men även avfall från svensk forskning, sjukvård och industri. Befintlig verksamhet omfattar slutförvaring av cirka 63 000 m³ kortlivat låg- och medelaktivt driftavfall.

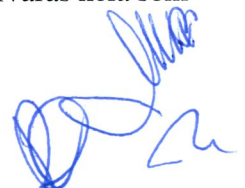
SKB har ansökt om utbyggnad för att i första hand rymma rivningsavfall från Sveriges kärntekniska anläggningar. Avfallet inkluderar bland annat nio reaktortankar av kokvattentyp, metallskrot, betong och annat byggnadsmaterial. Bolaget ansöker om slutförvaring av maximalt 180 000 m³ avfall, vilket innebär en ökning av slutförvaringsvolymen med 117 000 m³.

Bergssalarna i nuvarande SFR är belägna cirka 60 meter under havsbotten. Den planerade utbyggnationen avses att placeras på cirka 120 meters djup och innehålla sex nya bergssalar varav fem med en längd på 275 meter och en med en längd på 240 meter. När utbyggnaden är färdigställd kommer SFR att vara cirka tre gånger så stort som i dag.

Ändringar i ansökan

Det har sedan Östhammars kommun senast yttrade sig i ärendet gjorts ändringar i ansökan gällande frågor som är av stor vikt för kommunen. Ansökan avsåg ursprungligen mellanlagring av långlivat låg- och medelaktivt avfall i det utbyggda SFR, vilket kommunen anser olämpligt. SKB har återkallat denna del av ansökan och ansöker inte längre om mellanlagring av avfall i SFR.

Ansökan har även ändrats med avseende på hur reaktortankar av kokvattentyp ska slutförvaras i SFR. I den senaste kompletteringen av ansökan framgår att reaktortankarna ska segmenteras innan slutförvaring och inte förvaras hela som

det tidigare var planerat. Segmenteringen av reaktortankarna innebär att det inte längre finns behov av en ny transporttunnel ner till slutförvaret. Mindre ytor behöver därmed tas i anspråk ovanjord och berguttaget blir mindre, vilket Östhammars kommun ser positivt på.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommuns huvudfokus vid granskningen av ansökan är dels på de lokala miljöfrågor som direkt påverkar våra medborgare och dels på frågor som rör den långsiktiga säkerheten och ansvaret efter förslutning.

Gällande frågor om strålsäkerhet, förlitar sig Östhammars kommun på Strålsäkerhetsmyndighetens bedömningar eftersom myndigheten har expertkunskap i strålsäkerhetsfrågor. Östhammars kommun har dock ett antal synpunkter på hur vissa frågor bör regleras, följas upp och kontrolleras, vilket bland annat rör säkerhet efter förslutning.

Lokala miljöfrågor

Buller och transporter

Buller förväntas uppstå dels från verksamheten ute på Stora Asphällan men även från transporter till och från anläggningen. Längs med transportvägarna kommer bullret, enligt ansökan, huvudsakligen att öka under de första tre åren av byggskedet.

För boende längs med transportvägarna innebär den ökade trafikmängden under byggskedet en ökad bullerstörning. Tiden som trafikmängden och därmed bullret ökar väsentligt är relativt begränsad men Östhammars kommun anser ändå att bullerdämpande åtgärder kan behöva vidtas vid bostäder längs de berörda vägsträckorna. Det kan även uppstå behov av trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Även om väghållaren är den som i första hand bär ansvaret bör det ligga i SKB:s intresse att vidta den typen av åtgärder.

I sin ansökan om att bygga ett kärnbränsleförvar (M 1333-11) har SKB föreslagit ett villkor gällande bullerdämpande och trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Östhammars kommun ser positivt på villkorsförslaget och anser att det är rimligt med ett liknande villkor även för utbyggnaden av SFR.

Effekten av bullerstörningen påverkas även av när på dygnet som bullret förekommer. För att minska risken för störd nattsömn anser Östhammars kommun att det är viktigt med en reglering av när på dygnet tung trafik till och från anläggningsområdet får ske.

Området kring Forsmark är fågelrikt med många häckande arter. För att minimera störningen på dessa arter bör inte bulleralstrande arbeten påbörjas under häckningsperioden, vilket SKB beaktat i sin konsekvensbedömning. Östhammars kommun anser att det är lämpligt med ett villkor eller åtagande med avseende på när under året bulleralstrande arbeten får påbörjas.

Skydds- och kompensationsåtgärder för kväve

I samband med prövningen av ett kärnbränsleförvar i Forsmark har SKB tagit fram ett dokument om deras fortsatta utredningar av skydds- och

kompensationsåtgärder för att minska effekten av kväveutsläpp (K:27). I dokumentet finns bland annat förslag på ett antal skydds- och kompensationsåtgärder. Östhammars kommun ser positivt på de föreslagna åtgärderna och anser att det vid tillståndsprövningen bör fastställas villkor om kompensationsåtgärder för kväve.

Långsiktig säkerhet

SKB har för säkerheten efter förslutning definierat två säkerhetsprinciper för SFR; begränsad mängd långlivade radionuklider och fördröjning av uttransport av radionuklider. Upprätthållandet av dessa principer har varit i fokus vid Östhammars kommuns bedömning av den långsiktiga säkerheten.

Kontroll och uppföljning av leverantörer

Innan avfallet transporteras till SFR för slutförvaring behandlas och förpackas det vid den kärntekniska anläggning där det uppstår. För att säkerhetsprincipen begränsad mängd långlivade radionuklider ska upprätthållas är det av yttersta vikt att SKB har full kontroll på vilken typ av avfall som deponeras i förvaret.

SKB har, tillsammans med avfallsproducenterna, utarbetat rutiner för kontroll och styrning för att på bästa sätt omhänderta det radioaktiva avfallet. Avfallsproducenterna har en viktig roll i den kedjan. Östhammars kommun anser att SKB i sin ansökan på ett godtagbart sätt redogjort för hur man avser att kontrollera avfallet längs hela kedjan. Men med tanke på att delar av kedjan ligger utanför SKB:s direkta kontroll vill Östhammars kommun ändå trycka på att det är av yttersta vikt med fullständig kontroll, märkning mm av avfall.

Betydelsen av god kontroll även hos avfallsproducenterna kan belysas med exemplet om de så kallade S-14-faten från SVAFO där det finns oklarheter gällande innehållet. Östhammars kommun följer med intresse utvecklingen i arbetet med dessa fat och de eventuella konsekvenser det får för de fat som förvaras i befintligt SFR.

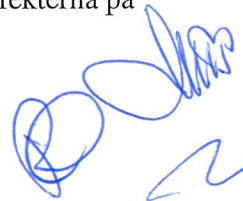
Avfallsvolym och typ av avfall

I tidigare yttrande har Östhammars kommun påpekat att kommunen anser att den nu aktuella prövningen ska hantera ett maximalt utnyttjande av tillståndet samt att det inte är tillräckligt att en så pass central fråga som nuklidinventariet hanteras i en senare prövning enligt en annan lagstiftning. SKB har uppgett att man anser att den totala avfallsvolymer är en lämplig begränsning av tillståndet enligt miljöbalken medan begränsningar avseende aktivitetsnivå och nuklidinventarium bäst regleras inom ramen för kärntekniklagen.

Östhammars kommun anser att väsentliga ändringar i avfallsvolymer eller ändringar i vilken typ av avfall som planeras att slutförvaras i SFR utgör tillståndspliktiga ändringar.

Materialpåverkan

För att upprätthålla och säkerställa säkerhetsprincipen fördröjning av uttransport av nuklider är det viktigt att materialet i slutförvarets barriärer fungerar enligt de beräkningar som gjorts i säkerhetsanalysen. Det är till exempel viktigt att det är väl utrett vilka salthalter vattnet i förvaret kan komma att ha och effekterna på materialet till följd av dessa olika salthalter.

En annan viktig faktor för att säkerställa att materialet i förvaret håller en god kvalitet är tillgång på vatten av lämplig kvalitet vid bland annat betonggjutning. Östhammars kommun anser att det bör finnas en reservvattentäkt att tillgå om det skulle hända något med den nuvarande vattentäkten.

Informationsbevarande

Behovet av att bevara information om slutförvaret kommer att finnas kvar efter förslutning. Även om förslutningen ligger långt fram i tiden är frågan viktig och bör enligt Östhammars kommun hanteras vid tillståndsprovningen. SKB deltar i dagsläget i flera projekt som undersöker frågan om informationsbevarande. Östhammars kommun ser positivt på detta men anser att frågan är så viktig att den bör regleras genom villkor. SKB bör under drifttiden hålla frågan om informationsbevarande efter förslutning aktuell och levande och till tillsynsmyndigheten redovisa utvecklingen av tekniker och strategier för bevarande av information efter förslutning.

Övervakning efter förslutning

Slutförvaret är konstruerat för att fylla sin funktion utan underhåll eller övervakning. Östhammars kommun anser dock att det kan finnas behov av övervakning efter förslutning och att frågan behöver hållas levande.

Östhammars kommun anser att SKB under drifttiden bör hålla frågan om övervakning efter förslutning aktuell och levande och regelbundet redovisa utvecklingen av tekniker och strategier för övervakning efter förslutning till tillsynsmyndigheten.

Omvärldsbevakning

Gällande informationsbevarande och övervakning efter förslutning, anser Östhammars kommun, vilket lyfts i ovanstående stycken, att det är viktigt att arbeta med frågan under drifttiden. I det arbetet bör det även ingå en aktiv omvärldsbevakning.

Östhammars kommun anser att det även på andra områden finns behov av en aktiv omvärldsbevakning. Ett sådant område är metoder för slutförvaring. Östhammars kommun anser att SKB löpande under drifttiden bör bedriva en strukturerad omvärldsbevakning rörande metoder för slutförvaring och olika slutförvaringsmiljöer. Resultatet av denna omvärldsbevakning bör regelbundet redovisas till tillsynsmyndigheten.

Kommunens fortsatta roll

Östhammars kommun anser sig ha befogad rätt till insyn i utvecklingen av försvarsanläggningen även efter ett eventuellt tillstånd har meddelats. SKB har i sin ansökan om kärnbränsleförvar föreslagit ett villkor om ett dialogforum. Minst en gång per år ska SKB och kommunen mötas för att avhandla lokala miljöfrågor och SKB ska löpande lämna information till kommunen om förhållanden som kan ge upphov till lokal miljöpåverkan eller som är av betydelse för kommunen. Östhammars kommun anser att ett liknande villkor bör ställas även för denna verksamhet.

Övriga synpunkter

SFR – en del av ett slutförvarssystem

Det svenska systemet för att ta hand om radioaktivt avfall består av ett antal anläggningar som, förutom SFR, utgörs av bland annat ett mellanlager för använt kärnbränsle (Clab), ett slutförvar för använt kärnbränsle och ett slutförvar för långlivat låg- och medelaktivt radioaktivt avfall (SFL).

Slutförvaret för använt kärnbränsle planeras även det att uppföras i Forsmark, vilket kan komma att medföra kumulativa effekter när det gäller viss miljöpåverkan som till exempel buller och kväveutsläpp. Det är i dagsläget oklart om och när uppförandet av de båda slutförvaren kan komma att påbörjas och det är därmed även oklart hur de eventuellt kan komma att sammanfalla med varandra i tid. Östhammars kommun anser att det är viktigt att SKB har en beredskap för att utreda, bedöma och hantera kumulativa effekter innan de eventuellt uppstår.

Östhammars kommun anser att det är angeläget att SKB tar ett samlat grepp om när i tiden de olika förvaren kommer att förslutas och vilka beroende de kärntekniska anläggningarnas avveckling och de avfallstyper som behöver slutförvaras har av varandra.

Radioaktivt avfall från annan verksamhet efter förslutning

Allt radioaktivt avfall som uppkommer i Sverige, även det som kommer från annan verksamhet än kärnkraftbolagens verksamhet, omhändertas i SKB:s slutförvarsanläggningar. I dagsläget finns det inte, såvitt Östhammars kommun känner till, en plan för hur radioaktivt avfall ska tas omhand när SKB förslutit sina slutförvarsanläggningar.

Östhammars kommun ser att det finns en risk att SFR förblir öppet även efter att kärnkraften avvecklats om det inte finns ett annat system för att ta hand om detta avfall. Ansvar för detta avfall ligger inte på SKB men för kommunen är det en viktig fråga som bör hanteras av berörda myndigheter.

Ansvar efter förslutning

Det är i dagsläget oklart vem som har ansvar för slutförvarsanläggningen efter förslutning. En översyn av lagen om kärnteknisk verksamhet, med eventuella följdändringar i bland annat miljöbalken, pågår. En del av uppdraget gäller reglering av sistahandsansvar efter förslutning av ett slutförvar. Östhammars kommun ser positivt på att initiativ tagits till denna utredning men anser att det för den fortsatta processen är nödvändigt att ansvaret klagörs. Östhammars kommun kan inte riskera att sistahandsansvaret för anläggningen hamnar på kommunen.

Mark- och miljödomstolen skriver i sitt yttrande till regeringen gällande tillstånd för en slutförvarsanläggning för använt kärnbränsle att för att verksamheten ska vara tillåtlig behöver det klagöras vem som har ansvar för slutförvarsanläggningen på lång sikt. Östhammars kommun anser att det även gäller för denna prövning.

	1:e v. ordf (S)	2:e v. ordf (M)	Närvarande		Tjänstgörande ersättare	Ärendenr:		Ärendenr:	
			Ja	Nej		Ja	Nej	Avstår	Avstår
Widén-Berggren Margareta	1:e v. ordf (S)		/						
Bendiksen Tomas	led (S)		/						
Lamell Roger	led (S)		/						
Grehn Ann-Charlotte	led (S)		/		Mika Muhonen				
Svensson Jonas	led (S)		/		Anna Frisk				
Spangenberg Jacob	ordf (C)		/						
Alm Bertil	led (C)		/						
Owenius Lennart	led (M)		/						
Olsson Pär-Olof	2:e v. ordf (M)		/						
Holmberg Jan	led (M)		/						
Brandt Peter	led (SD)		/		Jonas Lennström tjänstgör §§ 53-83 och 85-89 Lisa Norén tjänstgör § 84				
Lennström Jonas	ers (S)		/		Tjänstgör §§ 53-83 och 85-89 Närvarar ej § 84				
Norén Lisa	ers (S)		/						
Schnell Caroline	ers (S)		/						
Muhonen Mika	ers (S)		/		Tjänstgör				
Frisk Anna	ers (S)		/		Tjänstgör				
Bernsten Cecilia	ers (C)		/						
Abrahamsson Inger	ers (C)		/						
Bohlin Christer	ers (L)		/		Närvarande från § 56				
Dreborg Kerstin	ers (MP)		/		Närvarande vid föredragning samtliga ärenden men ej vid beslut				
Hagman Lena	ers (KD)		/						
Holmgren Lars O	ers (BOA)		/						